

EŻ (14) *cn i pt*

Teksty nie oznaczają é.

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI w. s.v. iż.

I. Spójnik; iż, że (14) :

1. *Wprowadza zdanie podrzędne dopełnieniowe (12) :* Iako my vyemy es slyac bathny Mykolay Czachowskj nyeprzyyesdzal. *ZapWar 1525 nr 2344; zessnaly esz wssyaly racznye potbnyesly pyenyadze thy ZapWar 1548 nr 2667, 1519 nr 2214, 1549 nr 2677; [Ten gdy widział iederas [!]/ eż krol był łmęcien/ pytał fie/ tze mu by to było: Dowiedział fie/ eż/ wlkárbie niedořtało pieniędzy ErazmJęzyk N7; Dżiwuiemy fie/ eż święty Piotr/ trzy kroć fie zapprał pána Chrifułá ErazmJęzyk 06; A gdy mu rzekł/ [...] eż to nieprawdá ErazmJęzyk Ccv; iż łyřła od oycá/ Eřz podpiwłfy łobie/ wřpominał vtzynki młode łwe ErazmJęzyk Cc5; mnimáia/ eż wřlytkim idżie kmyřli/ to co oni czynia ErazmJęzyk Ff4v.]*

Z elipsą zdania nadrzędnego stanowiącego początek rotacji sądowej (1): esz tho yesth na lyewą strona pana Razynskyego a na prawa strona nasze gymyeny Rybyenskye *ZapWar 1522 nr 2287.*

Połączenia: [»nic innego ... jedno eż«: A ták gdy ie przedawano/ tedy nic innego nieuczynił/ iedno eż rzekł ErazmJęzyk L (Linde s.v. iż).

»niskąd ... jedno eż« : która nieuřtáwiznořć/ niřkąd nam niepochodzi/ Iedno eż niemamy ferćá prořtego ErazmJęzyk Bb.]

»to ... eż« (7): Iako ia tho vyem esch francysek nyesbył malgorzathy wawrzynczowy ZapWar 1520 nr 2258; Iako my othim dobrze wiemy ess vn nye nassedł rekam sbroinam imienya probosthwa ZapWar 1549 nr 2679, 1527 nr 2340, 2349, 2533, [1532] nr 2516, 1549 nr 2680; [O gęřiech/ ktore też więcey wrzeřćza/ niř inni ptacy/ tedy iednák to o nich powiedáia/ eż gđzie im tego bywa potrzebá/ że milczenie łobie czynia ErazmJęzyk L7v; wielką przymowká byłá/ gdy kogo zwano/ álbo zá to miano/ eż był ten co nowiny nořł/ Albo iż błazeńskich krotofil vżywał ErazmJęzyk Xv; Gdy to vezynił/ eż niebęđzie potáiemnego obmawiańia/ [...] tedy ia też to vczynię ErazmJęzyk Dd6v; á vkázác fie człowiekiem/ y rořtropnym ná tym/ eż zna co dobrze/ y vmie to chwálic/ y vkázác fie teřz/ tym że nikomu niezayrę/ kto dobrze rádźi ErazmJęzyk Ee3; obracáiac ná to/ eż oycá iego/ mogłá też Ceřářzowá znać ErazmJęzyk Ee7; ony przywođził/ ktemu rozum/ eż nieřpieřłnie/ niekwapnie/ Ale rozmyřłnie/ mowili ErazmJęzyk Ee8v; áby fie łtym okazał eż nieco vmiał ErazmJęzyk Ff5v; Miał ná tym dořyc/ eż mu to oddał/ á łkarał go zá to/ řmieřłnymi łłowy ErazmJęzyk Gg8v.]

2. Wprowadza zdanie podrzędne okolicznikowe (2) :

a. *[Przyczyny: Pokusił tego mietzá/ tego iádu święty Iozeph/ ktory eż wiáre pánu łwemu cbował/ ktoremu łłużył/ iż fie niechćiał żony dotknać pána łwego [...] ořkarżyła go ErazmJęzyk T7v; máiac zá to/ że tego był godźien karáńia/ á tey ná ten czás lekkořci/ eż zły przykład dał/á vczynił to przed dziewczką łwą. ErazmJęzyk Cc6.*

Połączenie: »eż ... tedy«: ktory fie był potzáł vtzyć piřmá Greckiego/ eż fie wtym bárzo kochał/ tedy inř inák niemowił iedno po Greckn ErazmJęzyk Ff5.

b. Skutku: y zwycięża [!] vmył iego oná wodá [lege: wada] przyrodzona/ ełz milczeń/ a táic niemoże *ErazmJęzyk* Kv (*Linde s.v. iż*); Ięzyk onego żydá Nábál/ wzburzył był Dawidá/ gdy mu łáiał/ ełz cbiał pomítę wielką vczynić nád nim*ErazmJęzyk* Aa7.]

c. Sposobu (2): Iakom sya ya sthanyslavem smamka skaviączino [!] vyednal podestem kop zakladv es myą myal vypisacz schewshistbkich dlngov zakthorem ya yemv dosicz vdzielal. *ZapWar* 1519 nr 2214, 1519 nr 2214.

3. [Wprowadza zdanie podrzędne podmiotowe: widzić fie rzecz niełtuffna/ niegodna/ Ełz fyn ia twoy będąc młodzieńcem / mam miłofnicę *ErazmJęzyk* Cc5.

Połączenie: »eż ... to«: ludziełmy/ ełz też między námi niegdý łfemránie/ albo iáka rzecz Przyidzie/ Nie ielt to ták wielki grzech/ iáko drudzy mnimáią *ErazmJęzyk* Z8.

4. Wprowadza zdanie podrzędne przydawkowe: Są też niektore náuki/ álbo rzemiołá/ Ełz ci co to dobrze vmieią/ á máią to przed innemi/ Tedy rádži o tym mowią *ErazmJęzyk* Dd2; áczby go był miał wpodeyrzeniu krol/ ełz fie łpołem nieprzyiaćiela iego łchodził *ErazmJęzyk* Ee6.]

II. [Parykuła:

1. W Połączeniu „jedno eż” wprowadza zastrzeżenie, ograniczenie; tylko że, z tym że: Ale máią iuż tego mełłczyzny nápoły fnimi [z *niewiastami*]/ Iedno/ ełz mnief to do łiebie baczymy/ niłz do nich *ErazmJęzyk* Dd.

2. Gwarowy odpowiednik „aż”: Aż, quod inepti quidam dieuⁿt eż idioma sequenti Mazouiticu^m verbis ad locum et de loco significantibus inngitur *StatorGramm* K8.]

Cf **AŻ**, [**EŻBY**], **EŻCI**, **IŻ**